

James Drackley: 'Dieren uit één droogstandsgroep komen makkelijker op gang'

Droogstand in twee groepen is niet nodig

Het concept om droge koeien in twee groepen te voeren waaide over uit de Verenigde Staten.

Nu steeds meer Nederlandse en Vlaamse veehouders gewend zijn aan deze aanpak gaan er langzamerhand geluiden op dat één groep zo slecht nog niet is. Aan het woord is de Amerikaanse professor James Drackley, die zich specialiseerde in voeding tijdens de droogstand.

tekst Tijmen van Zessen

Hij groeide op als een boerenzoon op een klein melkveebedrijf in de Amerikaanse staat Minnesota, studeerde voeding en is nu alweer twintig jaar professor aan de universiteit van Illinois. Zijn expertise is de transitieperiode van de melkkoe, de periode vanaf begin droogstand tot even na afkalven.

Toen James Drackley startte als professor werd het voeren van droge koeien in twee groepen – een far-offgroep en een close-upgroep – steeds meer gangbaar. Maar onderzoek van de afgelopen twee jaar brengt Drackley op andere gedachten. Hij was een van de sprekers op het internationale symposium over melk-

veevoeding, dat Wageningen Universiteit samen met Universiteit Utrecht op 21 april organiseerde.

Hoe belangrijk is de droogstand voor de melkkoe?

'Voor de koe is het een zeer kritische periode. We weten dat veelvoorkomende problemen aan het begin van de lactatie, denk aan slepende melkziekte of leververvetting, met goed management in de droogstand zijn te voorkomen. Het overvoeren van koeien – de koe een overdaad van energie aanbieden tijdens de droogstand – is een veelgemaakte fout. Vooral in het begin van de droogstand is een

goed management erg belangrijk. Adviseurs gaan daar nog wel eens aan voorbij.'

Wat is een goede manier om droge koeien te voeren?

'Het basisconcept van droge koeien voeren is de koe aanbieden wat ze nodig heeft, niet meer en niet minder. Vanuit die gedachte is het voeren in twee droogstandsgroepen ontstaan. In het begin van de droogstand heeft de koe minder energierijk voer nodig om haar energiebehoefte te dekken dan aan het eind van de droogstand. Tijdens de vroege droogstand is de voeropname namelijk hoger.

Twee derde van de veehouders in de VS voert in twee groepen.'

Komt het overvoeren tijdens de droogstand veel voor?

'In de Verenigde Staten is de afgelopen decennia steeds meer mais in de rantsoenen voor droge koeien terechtgekomen. Mais geeft hogere gewasopbrengsten en dus meer rendement op de grond. Rantsoenen zijn daardoor energierijker geworden. Bij een te hoge energieopname komen koeien te vet uit de droogstand en nemen ze te weinig voer op rond het kalven en in de eerste weken na het kalven. Het probleem is dat als je een droogstandsrantsoen uitrekt met een voeropname van tien kilo droge stof, je niet zeker weet dat elke koe dit ook opneemt. De opname is vrij, dus zullen sommige dieren meer en andere dieren minder vreten.'

energiearm rantsoen. Wat ons opviel, was dat de voeropname aan het eind van de droogstand aanzienlijk daalde in de groep met een hoge energieopname in de far-offperiode en uiteindelijk op een lager niveau uitkwam. De singlegroep met een energiearm rantsoen had geen verlaagde voeropname aan het eind van de droogstand. Deze dieren kwamen tijdens de lactatie makkelijker op gang, met een betere voeropname, minder leververvetting en lagere gehalten aan ketonlichamen in het bloed.'

Is het voeren in twee groepen hiermee verleden tijd wat u betreft?

'Het voeren in twee groepen is een manier van finetuning en is nog steeds een prima methode. De theorie van het optimaliseren van het metabolisme en daarmee het voorkomen van bijvoorbeeld leververvetting klopt nog steeds. Wat het

energiearme voer liever reserveren voor het voeren van de melkkoeien.'

In Nederland voeren sommige veehouders koeien individueel met de krachtvoercomputer. Is dat een alternatief?

'In de Verenigde Staten is het principe van individueel voeren te duur. De melkveehouderij is er vrijwel volledig gericht op tmr-rantsoenen. De aandacht richt zich eerder op het juiste mengproces. Het is zaak om te zorgen dat de kleinere voerdeeltjes niet versmeren, maar dat het stro wel goed wordt versneden. Dat stimuleert de penswerking en gezondheid van de koe.'

'Wellicht dat kleinere bedrijven wel ruwvoer en krachtvoer gescheiden kunnen voeren. Maar het nadeel daarvan is dat niet te controleren is hoeveel ruwvoer dieren opnemen. Mijn verwachting is dat er in Europa met het verdwijnen van de quoterings een splitsing ontstaat van gezinsbedrijven en megabedrijven, net als in Amerika.'

Wat vindt u van het oogsten van een droogstandsruwvoer via gericht bemesten?

'Dat komt op beperkte schaal voor. Sommige bedrijven bemesten het gewas met chloride om de kationen-anionenbalans te optimaliseren. Dat kan bijvoorbeeld in de uitloop waar de droge koeien kunnen grazen. Gangbaar is het sturen via bemesting echter niet. Nederland is meer georiënteerd op grassilage in het rantsoen, dan komt deze aanpak eerder in beeld. Dat is een groot verschil met de Verenigde Staten.'

Heeft u ook een opvatting over de beste huisvesting voor droge koeien?

'Als ik het voor het kiezen had als veehouder koos ik voor een vrijloopsysteem met zand als bedding. Dit is voor de klauwgezondheid het beste systeem; de infectiedruk van bacteriën is laag.'

'Het probleem in de Verenigde Staten is overbezetting van de ruimten voor droge koeien. Veehouders bouwen stallen voor melkkoeien, niet voor droge koeien. In een overbezette situatie moeten koeien concurreren om een plaats aan het voerhek en dat is niet bevorderlijk voor de opname van voer. Bovendien is er te weinig ruimte om te rusten. De bedrijven worden dermate groot dat een weide als uitloop voor de droge koe steeds minder voorkomt. Iedereen weet dat beweging goed is voor droge koeien. Het verbetert de conditie van de spieren en het metabolisme. Dankzij beweging verbruikt het lichaam meer energie en worden vetzuren en ketonlichamen afgevoerd.'

'Voeropname daalt minder in één droogstandsgroep'

Hoe kunnen veehouders overvoeren ondervangen?

'Door meer structuurrijke, energiearme rantsoenen te voeren, bijvoorbeeld met luzerne of graszaadhooi. Op de universiteit verrichtten we de afgelopen twee jaar onderzoek naar de voordelen van twee droogstandsgroepen met een hoge energieopname in de far-offperiode ten opzichte van een singlegroep met een

onderzoek heeft aangetoond, is dat de voordelen kleiner zijn dan gedacht. Met name grote bedrijven vinden het praktischer om dieren in één groep te verzorgen. Onderzoek door mijn collega's toonde al aan dat hiermee ook stress te voorkomen is. Minder wisselingen van groep betekent minder stress en daarmee een betere gezondheid. Verder zien wij dat bedrijven hun hoogwaardige,